

Název: Religionistika **Zkratka:** REL **Rok založení předmětu:** 2009/2010

Vyučující : doc. ThDr. Ivan O. Štampach

Stručná charakteristika předmětu: Předmět poskytne informace o náboženství obecně, o významných světových náboženstvích, o religiozitě a jejím zkoumání, o současné religiozitě zejména v Česku.

Cíl: Předmět připraví studenty k setkávání s náboženskými fenomény v sociálních službách. Vede k toleranci, dialogu a spolupráci.

Požadavky k atestaci: Zkoušku tvoří test vědomostí, který se bude konat v posledním týdnu semestru. K testu student přiloží připravené anotace nejméně čtyř titulů doplňkové literatury, dvou z primární, dvou ze sekundární doporučené nebo jiné dohodnuté literatury. Anotace budou bodovány podle počtu přečtených knih, jejich závažnosti a podle kvality anotací. Body za anotace budou přičteny k bodům za test.

Povinná literatura:

Ivan O. Štampach: Přehled religionistiky, Praha: Portál, 2008

Christopher Partridge (ed.): Lexikon světových náboženství, Praha: Slovart, 2006

Základní doporučená literatura:

Primární:

Bhagavdgíta (v libovolném vydání)

Kol.: Cesty víry (G plus G, Praha 2000)

Lao-c'': Tao te ťing (v libovolném vydání)

Védské hymny, DharmaGaia, Praha 2000

Bleefeld Bradley R., Shook Robert L.: Příběhy z Talmudu, Portál, Praha 1999

Konfucius: Rozpravy (nebo Hovory – v libovolném vydání)

Burnová Lucilla: Řecké mýty, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1999

Sekundární:

Boisselier Jean: Buddha – cesta probuzení, Slovart, Praha 1997

Drury Nevill: Nové horizonty, Votobia, Olomouc 1996

Hanuš Jiří (ed.): Náboženství v době společenských změn, MU, Brno 1999

Holm Nils: Úvod do psychologie náboženství, Portál, Praha 1998

(kol.): Co by měl každý vědět o židovství, Kalich, Praha 2000

(Král Oldřich, překlad komentář): I-ťing – Kniha proměn, Maxima, Praha 1995

Kropáček Luboš: Duchovní cesty islámu, Vyšehrad, Praha 1992

Küng Hans: Světový étos. Projekt, Archa, Zlín 1990

Lužný Dušan: Nová náboženská hnutí, Masarykova univerzita, Brno 1997

Prudký Martin: Zvláštní lid Páně, CDK, Brno 2000

Štampach Odilo I.: Život, Duch a všechno, Sursum, Tišnov 1993

Vojtíšek Zdeněk: Encyklopedie náboženských směrů v České republice, Portál, Praha 2004

Soupis témat

1) *Pohled religionistiky na náboženství*

teologický a religionistický přístup, popisná a kontextová religionistika, religionistická pracoviště, autoři, texty, studium oboru

2) *Základní orientace v náboženství*

vymezení náboženství a souvisejících pojmů, klasifikace religionistické látky, vznik náboženství a jeho rané etapy, archaická náboženství dnes, paradigmatické změny v náboženství

3) *Religiozita*

důležité otázky zkoumané sociologickými a demografickými metodami a jejich religionistická problematika, vývoj a stav religiozity v českém prostředí a jeho okolí

4) *Hinduismus*

kořeny, spisy, základní motivy hinduismu, směry a školy, současný hinduismus a v Indii a ve světě

5) *Buddhismus*

Gotama Buddha, vznik buddhismu, školy a jejich kanonická literatura, rozšíření buddhismu, nauka a praxe

6) *Judaismus*

(otázka počátků judaismu a stručný pohled na historii, kanonická literatura judaismu, kabbala a chasidské hnutí, obřad, organizace, současný vývoj)

7) *Křesťanství z pohledu religionistiky*

větvení, náboženská mapa křesťanství, křesťanské církve v ČR, přehled řeholních společností, současná situace křesťanství globálně a v českém prostředí

8) *Islám*

Muhammad, vznik islámu, hlavní směry, rozšíření, Korán a hadíth, modlitba, morálka, organizace, tasavvuf, odštěpené směry jako drúzové, bahá'í

9) *Kritika náboženství, ateismus a diskuse náboženství s nimi*

kritika a sebekritika náboženství v dějinách, axiální epocha, podoby ateizmu, demytologizace a postmoderní návrat k mýtu

10) *Nová religiozita*

(obrat ve vývoji religiozity, nové kulturní a náboženské trendy, synkretické směry, tzv. psychokulty, kryptoreligiózní aspekty politiky a kultury, klientské pojetí náboženství

11) *Problém náboženského sektářství*

fundamentalismus, fanatismus, extremismus, sektářství, antisektářské aktivity, ochrana práv náboženských menšin

12) *Mezináboženské vztahy*

modely vztahů (dotek, židovsko-křesťanské vztahy, abrahámovská ekuména, mezináboženský dialog, modely, současná praxe, světový étos, meditační hnutí)